

SPOROČILO ZA JAVNOST

1. septembra 2021

Pomorski promet EU: prvo poročilo o vplivu na okolje priznava precejšen napredek pri doseganju trajnosti in potrjuje, da se je treba bolje pripraviti na naraščajoče povpraševanje

Pomorski promet ima in bo tudi v prihodnje imel ključno vlogo v svetovni in evropski trgovini in gospodarstvu. V zadnjih letih je pomorski sektor sprejel pomembne ukrepe za ublažitev vplivov, ki jih ima na okolje. Glede na predvideno povečanje obsega svetovnega pomorskega prometa [novo poročilo](#) prvič v celoti razkriva vpliv sektorja pomorskega prometa EU na okolje in opredeljuje izzive za doseganje trajnosti.

Ker se 77 % evropske zunanje trgovine in 35 % celotne trgovine po vrednosti med državami članicami EU izvaja po morju, je pomorski promet ključni del mednarodne dobavne verige. Kljub [upadu dejavnosti pomorskega prometa leta 2020](#) zaradi pandemije covid-19 se pričakuje močna rast tega sektorja v prihodnjih desetletjih, k čemur bo prispevalo vse večje povpraševanje po primarnih virih in ladijskem prevozu zabojnikov.

Glede na navedeno je [poročilo o vplivu evropskega pomorskega prometa na okolje](#), ki sta ga danes objavili [Evropska agencija za okolje](#) in [Evropska agencija za pomorsko varnost](#), prvi celovit pregled pomorskega sektorja v zvezi z vplivom na okolje in zdravje. Poročilo kaže, da ladje proizvedejo 13,5 % vseh emisij toplogrednih plinov iz prometa v EU, kar se uvršča za emisijami iz cestnega prometa (71 %) in letalstva (14,4 %). Emisije žvepovega dioksida (SO₂) z ladij, ki pristajajo v evropskih pristaniščih, so leta 2019 znašale približno 1,63 milijona ton, ta številka pa naj bi se zaradi strožjih okoljskih predpisov in ukrepov v prihodnjih desetletjih še zmanjšala.

Ocenjuje se, da so se zaradi pomorskega prometa ravni podvodnega hrupa v vodah EU med letoma 2014 in 2019 več kot podvojile, in da je pomorski promet odgovoren za polovico vseh neavtohtonih vrst, ki so bile vnesene v evropska morja od leta 1949. Čeprav se količina nafte, ki se prevaža po morju, stalno povečuje, se je v zadnjem desetletju v vodah EU zgodilo le osem nesreč z razlitjem iz srednjih do velikih tankerjev za prevoz nafte od skupno 62 tovrstnih nesreč po vsem svetu.

V skupnem poročilu je ocenjeno trenutno stanje novejših rešitev za doseg trajnostnega pomorskega prometa, vključno z alternativnimi gorivi, baterijami in oskrbo z električno energijo na kopnem, poročilo pa tudi celovito prikazuje njihovo uporabo v EU. V njem so opisani tudi prihodnji izzivi, ki jih bodo za ta sektor prinesle podnebne spremembe, vključno z morebitnim vplivom dviga morske gladine na pristanišča.

„Naša strategija za trajnostno in pametno mobilnost jasno določa, da morajo vsi načini prevoza postati bolj trajnostni, pametnejši in odpornejši, vključno s pomorskim prometom. Čeprav je pomorski promet v preteklih letih izboljšal svoj okoljski odtis, se še vedno sooča z velikimi izzivi pri razogljičenju in zmanjševanju onesnaževanja. Na podlagi vseh najnovejših dokazov je cilj naših politik pomagati sektorju pomorskega prometa pri obravnavi teh izzivov, in sicer z izkoriščanjem inovativnih rešitev in digitalnih tehnologij. Tako se bo lahko pomorski promet še naprej razvijal in vsakodnevne potrebe državljanov izpolnjeval v skladu z okoljem, hkrati pa ohranjal konkurenčnost in še naprej ustvarjal kakovostna delovna mesta,“ je dejala evropska komisarka za promet **Adina Vălean**.

„To skupno poročilo nam ponuja odličen pregled sedanjih in prihodnjih izzivov, povezanih s pomorskim prometom. Sporočilo je jasno: pričakuje se, da se bo pomorski promet v prihodnjih letih povečeval in če ne bomo ukrepali zdaj, bo ta sektor ustvarjal vedno več emisij toplogrednih plinov, onesnaževal zraka in podvodnega hrupa. Nemoten, a hiter prehod sektorja na ogljično nevtralnost je ključnega pomena za doseganje ciljev evropskega zelenega dogovora. S tem se bodo ustvarile tudi nove gospodarske priložnosti za evropski sektor prometa kot del nujnega prehoda na trajnostno modro gospodarstvo. Gre za izjemno velik izziv, vendar imamo tehnologije, vire in odločenost, da se ga lahko lotimo učinkovito,“ je dejal evropski komisar za okolje, oceane in ribištvo **Virginijus Sinkevičius**.

„Trajnost, ki temelji na inovacijah, je priložnost za pomorski promet, da se dokončno preoblikuje, podobno kot je para nadomestila jadra. Ta nova pomorska revolucija bo odvisna od ladij, zgrajenih z napredno tehnologijo in digitalnimi rešitvami, pa tudi od večplastnega, popolnoma vključujočega procesa na nacionalni, evropski in mednarodni ravni, ki bo zajemal varnostne, socialne in okoljske vidike. Ključnega pomena pa je tudi povezovalna vloga pomorskega prometa v nadnacionalni logistični verigi. To pomeni, da moramo v naša prizadevanja za doseganje trajnosti vključiti vsak del te verige, od pristanišč do ladjedelništva, od špediterjev do zasebnega in javnega finančnega sektorja,“ je dejala izvršna direktorica Evropske agencije za pomorsko varnost **Maja Markovčić Kostelac**.

„Čeprav ima evropski sektor pomorskega prometa eno ključnih vlog za našo gospodarsko blaginjo, to poročilo jasno kaže, da imata pomorski promet v Evropi in celotna mednarodna skupnost pomorskega prometa pomembno odgovornost, da okrepi svoja prizadevanja za zmanjšanje okoljskega odtisa tega sektorja. Kljub ukrepom, ki so že bili sprejeti na podlagi evropskih in mednarodnih politik, je treba narediti še veliko več za temeljni preobrat k trajnosti sektorja pomorskega prometa, ki bo prispeval k zagotavljanju prihodnje dobrobiti in preživetja naših najboljčutiljivejših ekosistemov in obalnih območij ter blaginje Evropejcev,“ je dejal izvršni direktor Evropske agencije za okolje **Hans Bruyninckx**.

Ključni vplivi na okolje

- **Emisije toplogrednih plinov:** ladje, ki pristajajo v pristaniščih EU in Evropskem gospodarskem prostoru so leta 2018 ustvarile skupno okrog 140 milijonov ton emisij CO₂ (približno 18 % vseh emisij CO₂, ki jih je istega leta ustvaril pomorski promet po vsem svetu).
- **Onesnaževanje zraka:** Leta 2019 so emisije žveplovega dioksida (SO₂) z ladij, ki so pristale v evropskih pristaniščih, znašale približno 1,63 milijona ton, kar je približno 16 % svetovnih emisij SO₂ iz mednarodnega pomorskega prometa.
- **Podvodni hrup:** Ladje povzročajo hrup, ki lahko na različne načine vpliva na morske vrste. Ocenjuje se, da se je med letoma 2014 in 2019 skupna akumulirana podvodna energija povzročene hrupa v vodah EU več kot podvojila. Kontejnerske ladje, potniške ladje in tankerji zaradi uporabe propelerjev povzročajo največji delež emisij hrupa.
- **Neavtohtone vrste:** Na splošno je od leta 1949 sektor pomorskega prometa odgovoren za največji delež neavtohtonih vrst, vnesenih v morja okrog EU, in sicer skoraj 50 % vseh vrst, od katerih jih je bilo največ najdenih v Sredozemlju. Skupno 51 vrst je uvrščenih med vrste z velikim vplivom, kar pomeni, da lahko vplivajo na ekosisteme in avtohtone vrste. V poročilu je tudi omenjeno, da so na voljo le omejeni podatki za ocenjevanje celotnega vpliva na habitate in vrste.
- **Onesnaževanje z nafto:** od skupno 18 velikih nesreč z razlitjem nafte od leta 2010 so se v EU zgodile le tri (17 %). K zmanjševanju dogodkov onesnaženja z nafto prispevajo boljše spremljanje, izvrševanje in ozaveščanje, čeprav količina nafte, ki se prevaža po morju, v zadnjih 30 letih stalno narašča.

Na poti k trajnosti

Pomorski promet EU se sooča s ključnim desetletjem za prehod na gospodarsko, socialno in okoljsko bolj trajnosten sektor. Poročilo navaja, da je že zdaj večina ladij, ki pristanejo v EU, zmanjšala svojo hitrost do 20 % v primerjavi z letom 2008, s tem pa tudi zmanjšala emisije.

Poleg tega se kot možne alternative za pomorski promet pojavljajo netradicionalna goriva in viri energije, kot so biogoriva, baterije, vodik ali amoniak, kar odpira možnosti za razogljičenje sektorja in vodi do ničelnih emisij. Oskrba z električno energijo na kopnem (kjer ladje ugasnejo motorje in se priključijo na vir energije na kopnem med privezom v pristanišču) lahko zagotovi tudi čist vir energije v morskih pristaniščih in pristaniščih za plovbo po celinskih plovnih poteh.

POVEZAVA DO POROČILA IN PREGLEDNIC

Evropska agencija za okolje (EEA): <https://www.eea.europa.eu/publications/maritime-transport/>

Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA): <http://www.emsa.europa.eu/emter>

STIKI Z MEDIJI

- **Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA):** Ruth McDonald: Ruth.MCDONALD@emsa.europa.eu; mobilni telefon: +351 913 151 610
- **Evropska agencija za okolje (EEA):** Antti Kaartinen: Antti.Kaartinen@eea.europa.eu; mobilni telefon: +45 2336 1381
- **Evropska agencija za okolje (EEA):** Constant Brand: Constant.Brand@eea.europa.eu; mobilni telefon: +45 2174 1872